

Memo fractievergoeding gemeente Doetinchem

Aan: Presidium
Van: Rob Janssens, griffier
Datum: 29 augustus 2025

Ik stel het presidium voor:

1. De *Memo fractievergoeding gemeente Doetinchem* te bespreken.
2. Op basis van de bespreking een uitspraak te doen welke van de drie in de memo genoemde opties de meest wenselijke is.
3. De griffier te verzoeken de meest wenselijke optie uit te werken in een voorstel aan de gemeenteraad (waarbij als optie 1 de meest wenselijke optie is, dit beslispunt vervalt).

Inleiding

Luca Arts heeft de afgelopen maanden, als onderdeel van zijn stage bij de griffie gemeente Doetinchem, een onderzoek gedaan naar de hoogte en inzet van de fractievergoeding in Doetinchem. Daarbij heeft hij de fractievergoeding Doetinchem vergeleken met die in alle Achterhoekse gemeenten, vergelijkbare gemeenten in Gelderland en een aantal grotere gemeenten in Nederland. Zijn belangrijkste conclusie is dat de fractievergoeding in Doetinchem (jaarlijks € 50 per fractie + € 50 per raadslid) beduidend lager is dan die in alle bekeken gemeenten.

Het onderzoeksrapport is in aanwezigheid van Luca besproken in het presidium d.d. 28 mei jl. De bespreking heeft geleid tot het verzoek aan de griffier om een memo te schrijven aan het presidium over de hoogte en inzet van de fractievergoeding. Op basis van de memo wil het presidium beslissen of er een raadsvoorstel opgesteld kan worden om de hoogte van de fractievergoeding aan te passen.

Voorligt de door het presidium gevraagde memo. In dit memo schets ik eerst waartoe een fractievergoeding zou kunnen dienen en hoe op dit moment die doelen in Doetinchem gediend worden. Vervolgens schets ik drie opties. Deze opties geven de mogelijkheden aan waartussen gekozen kan worden voor het antwoord op de vraag hoe verder te gaan met de fractievergoeding in Doetinchem.

Mijn voorstel is de drie opties uit dit memo te bespreken, om op basis van de op- en aanmerkingen een uitspraak te doen welke optie het meest wenselijk gevonden wordt. Indien de meest wenselijke optie leidt tot aanpassing van de hoogte van de fractievergoeding, zal ik deze optie vervolgens uitwerken in een raadsvoorstel.

Waarvoor dient de fractievergoeding?

Voor de gemeenteraad Doetinchem is de fractievergoeding geregeld in de *Verordening Fractieondersteuning 2010*, meer specifiek in de artikelen 10 en 11. De kern hiervan is dat de fracties in de gemeenteraad jaarlijks een financiële bijdrage ontvangen als tegemoetkoming in de kosten voor het functioneren van de fractie (artikel 10, lid 1) en dat de fracties de bijdragen besteden om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken (artikel 11, lid 1). De *Verordening fractieondersteuning 2010* leunt hierbij op de artikelen 33, lid 3 en 95, lid 2 Gemeentewet.

De fractievergoeding is hiermee dus bedoeld om de volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol van de fracties te versterken. Waar de vergoeding dan specifiek aan uitgegeven mag worden, regelt de *Verordening fractieondersteuning 2010* niet (behalve dan dat artikel 11, lid 2 een aantal zaken noemt waaraan de

fractievergoeding niet mag worden uitgegeven – waarbij de belangrijkste is dat de vergoeding niet mag worden uitgegeven aan opleidingen voor raadsleden voor zover deze inhoudelijk gerelateerd zijn aan de politieke uitgangspunten van de deelnemers).

Waar zou de fractievergoeding dan aan uitgegeven kunnen worden (afgezien van de hoogte van de vergoeding)? Ik denk in elk geval aan de volgende zaken:

- extra menskracht in de fractie voor algemene inhoudelijke ondersteuning, zoals een fractie-assistent;
- inschakelen van externe deskundigheid bij specifieke dossiers;
- organiseren van bijeenkomsten, bijvoorbeeld met deskundigen en inwoners;
- bijwonen of zelf organiseren van cursussen, trainingen, e.d. voor deskundigheidsbevordering.

Hoe hebben we dit in Doetinchem tot op heden geregeld?

Deskundigheidsbevordering, bijeenkomsten organiseren en toevoegen extra (tijdelijke of structurele) capaciteit zijn de zaken waar een fractievergoeding voor bedoeld zou kunnen zijn. De hoogte van de vergoeding voor de fracties in Doetinchem biedt echter weinig mogelijkheden om hiervoor uitgaven te doen. Dat wil niet zeggen dat de fracties niet op andere manieren hierin kunnen voorzien. De volgende zaken helpen de fracties, althans zo lijkt mij, om hun rol goed te kunnen vervullen:

- Per raadsfractie één raadsopvolger.
Elke fractie heeft de mogelijkheid om één raadsopvolger te benoemen. Naast dat de raadsopvolgers ervaring kunnen opdoen met het raadswerk, zijn zij met name voor de kleinere fracties een belangrijke toevoeging om met meer mensen het raadswerk te kunnen doen. Met name voor de kleinere fracties draagt dit bij aan het beter invulling geven aan hun rol.
- Goede onderlinge verhoudingen in de gemeenteraad.
De onderlinge verhoudingen binnen onze raad zijn goed, in principe tussen alle partijen en alle raadsleden en raadsopvolgers. Dit draagt bij aan focus op de inhoud van voorstellen die voorliggen, in plaats van op verstoorde verhoudingen en daarmee aan een betere rolinvulling.
- Goede relatie tussen gemeenteraad en college.
De verhouding tussen gemeenteraad en college is goed. Dit uit zich onder andere in de relatief grote hoeveelheid informatie die het college deelt met de raad, o.a. via raadsmededelingen en informatieve raadsbijeenkomsten. Deze informatie helpt de fracties en individuele raadsleden om goed in de inhoud van voorstellen te komen en daarmee om hun rol goed te kunnen pakken.
- Inhoudelijke ondersteuning door de griffie.
De griffie ondersteunt de raadsleden inhoudelijk door ze te voorzien van oplegnotities bij raadsvoorstellen, door het meedenken over en kritisch beoordelen van moties en amendementen, door het aanbieden van een breed introductieprogramma en overige deskundigheidsbevorderende bijeenkomsten, enzovoort. Dit helpt raadsleden en fracties om goed in hun rol te komen.
- Raadswerkgroepen.
De gemeenteraad laat zich in zijn werk ondersteunen door meerdere raadswerkgroepen. Te denken valt aan de auditcommissie en de raadswerkgroep sociaal domein. Ook kan gedacht worden aan tijdelijke werkgroepen, als de raad behoefte heeft aan meer diepgang op een bepaald onderwerp, zoals rondom de huisvesting asielzoekers en arbeidsmigranten Terborgseweg 138 en de komst van het tankstation Oostelijke Randweg. Deze raadswerkgroepen helpen de raad om meer kennis te krijgen rondom bepaalde onderwerpen of beleidsvelden. Daarmee helpen ze fracties en raadsleden om hun rol beter in te vullen.

- Werkbezoeken.
Op initiatief van zowel het college als de raad zelf (o.a. via de raadswerkgroep sociaal domein), gaat de raad geregeld op werkbezoek bij organisaties of projecten om meer inzicht te krijgen in de praktijk van die organisaties of projecten. Ook deze werkbezoeken (en natuurlijk ook de werkbezoeken die fracties zelf organiseren) helpen de fracties en raadsleden om hun rol beter in te vullen.
- Open en directe relatie met de ambtelijke organisatie.
Mede als gevolg van de goede relatie tussen raad en college, is er ook een open en directe relatie tussen raadsleden en ambtelijke organisatie. Hierdoor krijgen raadsleden over het algemeen snel antwoorden op door hun gestelde vragen. Deze vragen kunnen zowel schriftelijk als mondeling gesteld worden. Daarnaast denken ambtenaren mee over de invulling van werkbezoeken en leveren zij ook informatie voor raadswerkgroepen (o.a. door aanwezig te zijn bij bijeenkomsten). Dit alles geeft verdere verdieping aan de informatie die de raad van het college ontvangt over raadsvoorstellen en andere onderwerpen.
- Cursussen e.d.
Aan het begin van elke raadsperiode organiseert de griffie een introductieprogramma voor de nieuwe raad. Gedurende de raadsperiode organiseert de griffie kennisbijeenkomsten over actuele onderwerpen. Daarnaast kunnen raadsleden en raadsopvolgers extern cursussen bijwonen, ten laste van het opleidingsbudget van de raad. Uit dat budget worden ook het lidmaatschap Vereniging voor Raadsleden, en de deelname aan het VNG-congres e.d. betaald. Dit alles draagt bij aan het kennisniveau van de raadsleden en -opvolgers.

Mogelijk zijn er nog meer onderwerpen te noemen die fracties helpen om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol goed waar te maken. Maar voorgaande opsomming laat zien dat de raad van Doetinchem op verschillende manieren ondersteund wordt. Ik merk hierbij op dat ik denk dat deze ondersteuning beter geregeld is en functioneert dan in veel andere gemeenten. Basis hiervoor is de goede onderlinge verhoudingen binnen de raad, een goede relatie met het college en een griffie die ook op inhoud ondersteunt.

Natuurlijk organiseren fracties naast de hiervoor genoemde dingen zelf ook activiteiten om beter hun raadswerk te kunnen doen, zoals eigen werkbezoeken, gesprekken met betrokkenen en deskundigen, volgen van cursussen, enzovoort. De vraag is nu of de bestaande fractie-ondersteuning dusdanig is dat de afzonderlijke fracties (daarnaast) niet zelf aanvullend zaken hoeven te organiseren die hen geld kosten om hun raadswerk goed te kunnen invullen. In de volgende paragraaf geef ik mogelijke antwoorden op deze vraag in drie verschillende opties.

Drie opties voor een vervolg

Ik zie drie opties voor een antwoord op de vraag hoe verder te gaan met de fractievergoeding in Doetinchem: de situatie laten zoals die nu is (optie 1), de fractievergoeding hetzelfde houden en het aantal raadsopvolgers uitbreiden (optie 2) of de fractievergoeding ophogen (optie 3). Overigens besef ik me dat optie 2 en 3 gecombineerd kunnen worden en dat optie 3 in vele sub-opties uitgewerkt kan worden.

Optie 1 – De fractievergoeding laten zoals die momenteel is, niets aanvullends regelen. Gezien de wijze waarop de ondersteuning van de raad en de raadsfracties nu geregeld is en gezien dat uit het onderzoek van Luca Arts naar voren komt dat er onder de fracties maar beperkt behoefte is om de fractievergoeding te verhogen, is het niet nodig om de huidige situatie te veranderen.

[Een variant op deze optie is om te stoppen met de fractievergoeding, enerzijds omdat de fractieondersteuning goed geregeld is, anderzijds omdat met de huidige vergoeding fracties weinig tot niets kunnen.]

Optie 2 – De fractievergoeding laten zoals die momenteel is, met uitbreiding aantal raadsopvolgers per fractie.

Kleinere fracties (bestaande uit één of twee raadsleden en één raadsopvolger) hebben het lastiger dan grotere fracties om hun beschikbare tijd te verdelen over alle onderwerpen die naar de raad komen. Dat zit hem niet in de ondersteuning die fracties krijgen zoals beschreven in de vorige paragraaf. Maar dat zit hem vooral in de hoeveelheid tijd die de fractie zelf heeft (d.w.z. de gezamenlijke tijd van de raadsleden en de raadsopvolger) om in te zetten voor het raadswerk. De kleinere fracties zou het daarom heel erg helpen om per fractie niet maximaal één raadsopvolger te kunnen benoemen, maar bijvoorbeeld twee. Uitgaande van de huidige vergoeding voor raadsopvolgers en uitgaande van het huidige aantal fracties, zou een uitbreiding met één extra raadsopvolger per fractie een verhoging van het jaarlijkse budget voor raadsopvolgers van € 65.000¹ betekenen.

Optie 3 – De fractievergoeding ophogen zodat fracties de mogelijkheid krijgen hun ondersteuning zelf beter te regelen.

De huidige fractievergoeding geeft fracties niet de mogelijkheid om, aanvullend op het generieke aanbod aan fractieondersteuning en de eigen activiteiten die fracties nu al organiseren, eigen keuzes te maken voor ondersteuning die hen geld kost. Om die eigen keuzes wel mogelijk te maken, is ophoging van de fractievergoeding vereist. Binnen deze optie zijn er verschillende alternatieven denkbaar, samenhangend met waaraan de fractievergoeding uitgegeven kan worden:

- Fractie-assistent aanstellen.
Per fractie een fractie-assistent aanstellen geeft fracties de mogelijkheid zich professioneel inhoudelijk te laten ondersteunen op een manier zoals de fractie dat wil. Een minimale variant is een fractie-assistent voor 8 uur per week, de maximale variant is voor 36 uur per week. Hiervoor is een ophoging van de fractievergoeding nodig van (naar schatting) € 6.000² tot € 30.000³. Dit betekent een ophoging van het jaarlijkse budget voor fractievergoedingen van € 66.000 tot € 330.000⁴.
- Inhuren deskundigheid op ad hoc basis.
Elke fractie de mogelijkheid bieden externe deskundigheid in te huren voor specifieke dossiers op momenten dat de fractie daar behoefte aan heeft. Ik schat in dat een jaarlijks budget van € 1.000 tot € 2.500 per fractie hiervoor voldoende moet zijn. Dit betekent een ophoging van het jaarlijkse budget voor fractievergoedingen van € 11.000 tot € 27.500⁵.
- Organiseren bijeenkomsten met inwoners, organisaties en/of deskundigen.
Als fracties eigen bijeenkomsten zouden willen organiseren voor inwoners, organisaties en/of deskundigen, dan hebben ze hiervoor budget nodig voor het huren van een zaaltje met koffie en andere versnaperingen. Uitgaande van twee bijeenkomsten per jaar zouden fracties dan moeten beschikken over een budget van € 1.000 à € 1.500, wat een ophoging van het jaarlijkse budget voor fractievergoedingen betekent van € 11.000 tot € 16.500⁶. De kosten voor het inhuren van externe deskundigen staan bij het vorige alternatief beschreven.

¹ € 65.000 = 12 maanden x 11 raadsopvolgers x € 485

² € 6.000 = 12 maanden à € 500

³ € 30.000 = 12 maanden à € 2.500

⁴ Uitgaande van 11 fracties

⁵ Uitgaande van 11 fracties

⁶ Uitgaande van 11 fracties

- Volgen en/of organiseren van cursussen e.d.
Voor het volgen en/of organiseren van cursussen e.d. is momenteel al budget beschikbaar. Dit budget wordt momenteel niet volledig benut. Het lijkt dus niet nodig dit op te hogen en/of onderdeel te laten zijn van de fractievergoeding.

Als deze optie gewenst is, dan lijkt mij een minimale ophoging van de fractievergoeding van € 1.000 tot € 2.000 (per fractie) zinvol, tenzij de wens is om met fractie-assistenten te gaan werken (want dan is een grotere verhoging nodig). Met deze minimale ophoging van de fractievergoeding kunnen fracties dan zelf keuzes maken voor bijvoorbeeld inhuur van externe deskundigen, het organiseren van bijeenkomsten en andere activiteiten ter ondersteuning van de fractie.

Advies

Mijn advies aan het presidium is om de drie opties te bespreken en een uitspraak te doen over de meest wenselijke optie.